

Aquesta publicació està editada amb una llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObra Derivada 4.0. No es permet l'ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

PARLEM DE DRETS – EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

L'HOME ELEFANT

1

Fitxa tècnica i artística

Títol original: The Elephant Man

Direcció: David Lynch

Guió: Christopher DeVore, Eric Bergren i David Lynch, basat en "The Elephant Man and Other Reminiscences" de Sir Frederick Treves, i en "The Elephant Man, a Study in Human Dignity" d'Ashley Montagu.

Música: John Morris

Fotografia: Freddie Francis **Intèrprets:** Anthony Hopkins (Frederick Treves) John Hurt (John Merrick) John Gielgud (Carr Gomm) Anne Bancroft (senyora Kendal) Freddie Jones (Bytes) Wendy Hiller (senyora Mothershead)

Nacionalitat: EEUU

Any: 1980

Durada: 120'

Llengua: català

[Tràiler](#)

Resum

La pel·lícula està basada en la vida real de John Merrick, un jove amb una malaltia degenerativa, anomenada Síndrome de Proteu (descoberta l'any 1979), que el deformà fins a la monstruositat, de manera que es va convertir en una atracció de fira en mans d'homes sense escrúpols. Fou, precisament, en una fira, on el descobreix el doctor Frederick Treves, famós cirurgià de Londres. Era deforme i estrany però lluny de ser idiota com la gent creia, tenia una gran sensibilitat i intel·ligència. La malaltia, no afectava el cervell; tenia un desig normal d'estimar i de ser estimat. Merrick fugí de Bèlgica on l'havia dut el seu maltractador i torna a Londres, on el doctor Treves, que l'havia estudiat des del punt de vista mèdic, l'ajudà a viure dignament el poc temps que li quedava de vida.

PARLEM DE DRETS – EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ABANS DE VEURE LA PEL·LÍCULA

El que tu en saps:

- Has vist alguna vegada persones amb un aspecte físic estrany, amb alguna discapacitat? Quin efecte et produeixen?
- Com creus que es deu sentir una persona que té algun defecte físic i es mirada com un estrany?
- Què sents quan algú et mira de manera “diferent” perquè ets jove o portes pírcings o vesteixes de manera no convencional?

El títol i la caràtula:

- Què et suggereix el títol?
- Què et diuen les imatges?
- Quines expectatives et crea?

Contrasteu les diverses opinions

- Després de veure la pel·lícula, creus que és un títol adequat?

MENTRE VEUS LA PEL·LÍCULA

FITXA D'OBSERVACIÓ

Llegirem les qüestions abans que comenci el visionat per poder estar atents al que se'ns demana i, mentre veiem la pel·lícula, cadascú es fixarà en:

- Llocs i anys de l'acció (temps transcorregut entre el principi i el final del film: anys, estacions, dies, hores, etc.).
- Característiques d'algun dels personatges principals: Frederick Treves, John Merrick, Carr Gomm, Senyora Kendal, Bytes, Senyora Mothershead.
- Algun aspecte important del film: una frase, una imatge, una mirada, etc.
- Què és el que més t'ha cridat l'atenció?
- Què creus que no has comprès?
- Temàtica que planteja la pel·lícula, a parer teu.

PARLEM DE DRETS – EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

DESPRÉS DE VEURE LA PEL·LÍCULA

Pla de diàleg

- Quin missatge creus que ha volgut transmetre el director?
- Quins recursos utilitza el director per presentar el personatge principal com un home d'una sensibilitat excepcional?
- Com contrasta la forma de ser de "l'home elefant" amb els altres personatges?
- A mesura que avança la pel·lícula, i tenint en compte la teva primera impressió, canvia la teva opinió sobre John Merrick? És bo refiar-se de les primeres impressions?
- El doctor Frederick i Mrs. Kendal ajuden Merrick, per què ho fan? Què veuen en aquest home? Com s'hi acosten? Com es guanyen la seva confiança?
- Què diries que és més fàcil de canviar i millorar: l'aparença o la manera de ser?
- Creus que avui es dóna més importància a l'aparença exterior que a la manera de ser? I tu?

3

SER TRACTAT COM UNA PERSONA O COM UNA COSA

En quin d'aquest casos es tracta la persona com a cosa i en quins es tracta la persona com a persona.

	Com a persona	Com a cosa	Per què?
a. Vaig al metge i em pregunta què em passa.			
b. Busco un nou amic perquè el que tinc és un pesat.			
c. En Lluís no serveix per a res, és un desastre.			
d. En Jaume sempre parla de l'avi, perquè aquest s'adoni que algú l'estima.			
e. Els pares m'han dit que he d'estudiar Batxillerat.			
f. La Carme demana a la Montse que l'acompanyi al cinema perquè sap que a la Montse li agradarà.			
g. Fa uns quants dies que en Marcel està canviat. Què li deu haver passat?			
h. La Carme demana a la Montse que l'acompanyi al cinema, perquè té por d'anar-hi sola.			

PARLEM DE DRETS – EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

SER DIFERENT

a. Normalitat i diferència

Molt sovint el criteri per distingir situacions i persones és dir: “Això és normal” o “això no és normal”. Però en una societat plural resulta molt difícil decidir què és i què no és *normal*.

- . És normal que t'agradi el futbol?
- . Es normal que no t'agradi el futbol?
- . És normal tenir bones notes?
- . És normal tenir males notes?
- . Es normal anar a classe cada dia?
- . És normal fer campana de tant en tant?
- . És normal ser simpàtic?
- . És normal ser antipàtic?
- . Només és normal el que fa la majoria?
- . Pot ser que el que faci una majoria no sigui normal?
- . “Normal” significa correcte moralment, acceptat per la societat, estadísticament majoritari....
- . Una inclinació o situació pot ser normal a un lloc i no normal a un altre?

Aportarem exemples:

- . El que és diferent és considerat normal?
- . El que no és normal ha de ser reprovat, refusat o criticat?
- . Pot ser que una cosa que per a tu avui no és normal ho sigui en un futur?
- . Caldria estar a l'aguait amb l'ús del criteri de normalitat?

Veure el vídeo d'Isabel Coixet, [*Normal*](#)

b. L'experiència de ser diferent

Com ho explica el protagonista:

"Quan jo tenia 13 anys, ella (la madrastra) va fer tot el possible per aconseguir que jo sortís a buscar treball. Vaig obtenir una feina a la fàbrica de cigars [Freeman](#) i allí hi vaig treballar uns dos anys. Després, la meua mà dreta va començar a créixer, fins que es va tornar tan gran i pesada que ja no vaig poder embullar els cigars, i vaig haver d'anar-me'n. Ella em va enviar per tota la ciutat per buscar treball, però ningú no volia contractar un individu deforme. Quan tornava a casa

PARLEM DE DRETS – EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

per menjar, ella solia dir-me que havia estat vagant i sense buscar feina. Es [reia](#) tant de mi, es va burlar i em va menysprear de tal manera, que vaig deixar de tornar a casa a les hores de menjar. Així que em quedava sol pels carrers, amb l'estómac buit, per no tornar i haver d'aguantar les seves befes. Del poc que jo menjava, mitges racions i plats gairebé buits, ella igualment em deia: 'És més del que et mereixes. No t'has guanyat aquest menjar'. Donat que vaig ser incapaç de trobar una feina, el meu pare em va aconseguir una llicència de [venedor](#) ambulat i vaig començar a recórrer els carrers, oferint roba i crema de sabates. En veure la meua [deformitat](#), la gent ni tan sols m'obria la porta ni escoltava les meves ofertes. Com a conseqüència de la meua malaltia la meua vida seguia sent una misèria perpètua, de manera que, un altre cop, em vaig escapar de casa i vaig intentar sortir a vendre pel meu propi compte. Aleshores la meua deformitat havia crescut de tal manera que ni tan sols podia recórrer la ciutat sense que les multituds es reunissin al meu voltant i em seguissin pertot arreu".

5

Per què va deixar la feina dels cigars?

- . Per què no trobava nova feina?
- . Pots imaginar tenir una família com la que descriu el noi?
- . Qui no és diferent?
- . Què vol dir ser diferent?
- . Podem conviure entre diferents?

DIGNITAT

L'ésser humà, home, dona, nen, nena, ancià, malalt o sa, religiós o ateu, malvat o bona persona, blanc o negre... és "sempre digne", perquè pot decidir com ser, perquè no és només el que és, sinó també les seves aspiracions i projectes personals. Fins i tot, a l'ésser més abjecte cal reconèixer-li la possibilitat de ser una altra cosa que el que és. Així, la vida humana és respectable sempre, perquè és més que vida en sentit ampli, és vida amb sentit, és biografia.

PARLEM DE DRETS – EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Però aquesta dignitat no sempre ha estat reconeguda:

- Malgrat els drets assolits a les societats occidentals, moltes dones, a molts llocs, són considerades inferiors en relació amb l'home i, per tant, amb menor dignitat.
- L'esclavitud es justificava dient que l'esclau no era una persona humana, sinó un objecte i, per tant, podia ser tractat com a tal. A l'època del colonialisme, es deia el mateix dels indis o dels negres: que no tenien ànima i, per tant, no posseïen dignitat humana. Així foren considerats també els jueus, els gitanos i els homosexuals durant el nazisme.

Obtingut de [wikipedia](https://en.wikipedia.org/wiki/Universal_Declaration_of_Human_Rights)

Condicions dignes?

En petits grups pensem en situacions on una noia o noi es pugui desenvolupar en condicions de llibertat i dignitat. Procurem que de les propostes següents en surti una llista:

- poder menjar	- tenir aigua	- portar calçat últim model
- respirar aire pur	- viure en una casa	- ser estimat/estimada
- veure la televisió	- tenir amics i amigues	- anar a escola
- tenir pares	- saber-se protegit/da	- disposar d'atenció mèdica
- tenir afecte	- sentir-se comprès /compresa	- tenir germans o germanes
-tenir salut	- disposar d'ordinador	- tenir rellotge digital
....		

Un cop feta la llista, per grups procurem que surti una llista única assenyalant els aspectes en què hem coincidit. Després analitzarem els diferents aspectes: primer, els que no han estat majoritaris per veure si realment són condicions necessàries i imprescindibles. I després, dels majoritaris veurem si n'hi ha algun del qual es pugui prescindir i quins són fonamentals.

Després de l'anàlisi en comú, deixarem com a definitiva la llista que hagi passat el nostre escrupolós examen.

PARLEM DE DRETS – EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

RELACIÓ AMB ELS DRETS PERSONALS

- Rellegeix l'enunciat dels articles d'aquest bloc i exemplifica algun moment o personatge de la pel·lícula que pugui il·lustrar el contingut del dret.

Art. 1. Iguals	
Art. 2. Sense distinció	
Art. 3. Vida, llibertat, seguretat	
Art. 4. No esclavitud	
Art. 5. Tracte humà. Tortura	
Art 19. Llibertat d'opinió	

7

VALORACIÓ DE LA PEL·LÍCULA

- Què has après?
- Què t'ha sorprès ?
- Si la recomanessis a un amic o amiga, què li diries?
- Encara que els fets parlin d'un altre país i d'un altre moment, a nosaltres ens diu alguna cosa avui ?
- Veure aquesta pel·lícula ens ajuda a mirar certes persones de manera més amable?

PER ANAR MÉS ENLLÀ

Web:

Webs sobre John Merrick:

[Passió pel cine](#)

[Wikipedia](#)

[Axxon](#)

Altres pel·lícules:

Wonder, dirigida per Stephen Chbosky, USA, 2018